

GIÁ BÁN

ĐÓNG-CHẬP (ĐÓNG, QUỐC)	
MỠI SỐ NĂM XU	2.00
MỠI SỐ NĂM XU	1.50
MỠI SỐ NĂM XU	1.00

Người mua phải trả tiền trước.
Theo vì mandat gửi cho
M. TRẦN-DÌNH-PHIÊN. - 41
đường Quảng-Anh, phố Hàng
Cầu Quảng - Hải Phòng.

TIẾNG-DÂN

Chủ nhiệm kiêm Chủ bút
HUYỀN-THỐC-KHÁNG
Trần-Dình-Phiên

La Voix du Peuple
MỠI TUẦN XUẤT BẢN HAI KỲ: THỨ TƯ VÀ THỨ BẢY

BÁO-QUÂN
Số 222 đường Đền-Lũ, Phố
Hàng-Thợ số 61
Quay Thép Hải Phòng
Giấy phép: TUYÊN-TRẦN

Người quản-tử
có cái lo trọn đời,
mà không có cái
sợ một buổi.
(Mạnh-tử)

VIỆC TẠM THỜI VÀ VIỆC VĨNH VIỄN

Công việc trên con đường sống của loài người đầu là cá nhân, gia đình, hay là quốc gia, xã hội, rồi là phước tập; mà tựu trung có thể phân ra làm hai loại: một là việc tạm-thời, hai là việc vĩnh-viễn.

Tạm-thời nghĩa là tùy nhip tùy sự cần phải ứng phó trong một hồi, hoặc một khoảng thời gian, qua rồi thì thôi, không thể lấy việc ấy làm cái nơi qui tụ trọn đời mình được. Còn vĩnh-viễn thì khác thế, không nay không mai, không sớm không muộn, bất kỳ là trường hợp nào, thời buổi nào, trọn cả một đời, trước sau chỉ chăm vào đó mà làm cho đạt đến mục đích đã định.

lở cở động, ấy là việc tạm thời

c) Như làm người quốc dân, muốn làm trọn tư cách, hoặc muốn làm dân biểu, thì khảo sát tình hình trong nước, chính trị thế nào là nên là hư, dân gian thế nào là lợi là hại, ngày dần tháng chửa, tìm cách bỏ cứu hoặc sửa đổi thế nào là thích hợp: ấy là việc vĩnh viễn. Còn phát biểu chính kiến, đọc diễn văn cổ động trong nhịp đấu phiếu, là việc tạm thời.

d) Như nói sùng bài anh hùng, thì cốt ra công đức chỉ bắt chước lời nói việc làm, kỳ làm cho được người anh hùng, ít nữa vui lòng giúp sức, làm hậu thuẫn cho người anh hùng làm nên công việc ích quốc lợi dân: ấy là việc vĩnh viễn. Còn bày cuộc hoan nghinh đặt tiệc trọng đãi, cùng đọc diễn văn chúc mừng là việc tạm thời.

Kể lược mấy điều đủ thấy việc tạm thời với việc vĩnh viễn tánh chất không đồng, mà cách đối đãi và sắp đặt cũng cần phải phân biệt. Người mình ngày trước thì có cái tánh vĩnh tịnh (không tự động), an thường thủ cố, việc gì cũng không muốn làm; đó là một cái bệnh di truyền lâu đời. Từ cổ phong triều Au-hóa, bị hoàn cảnh kích thích mà đổi ra cái tánh phù hiệu, thói thì bạ gì làm nấy, toàn không có chút nào phán đoán. Bởi vậy nên trên sân khấu thường diễn kịch, là có việc nghĩa, tấm bản ích quốc lợi quần, choáng mắt lừa tai, mà thứ hỏi làm việc như thế, rầm rộ một hồi, rồi kết cuộc được cái gì? thì

đó ai tìm được cái mục đích viển vông ở chỗ nào?

Thầy Mạnh-tử nói: «Người quản-tử có cái lo trọn đời mà không có cái sợ một buổi. 君子有終身之憂，無一朝之恐。 Lo trọn đời tức là việc vĩnh viễn, sợ một buổi là việc tạm thời. Xin mượn câu này làm kết luận.

Ngu-Son

Làm ơn không cần ai biết

Bản-báo lại tiếp được một cái mandat 30\$00 của nhà từ thiện vô-danh ở Fiallo gửi giúp nạn dân miền Nam Trung-kỳ, rất lấy làm thêm cảm tâm lòng chân thiết ý.

Tiếng-Dân

KHOA HỌC TẬP TRỜ

Trong nước biển, 1000kg có 0gr05 vàng. Nếu lấy cả địa cầu mà tính, thì trong nước biển có cả thảy là 69.000.000 triệu kilô vàng. Nếu đem số vàng ấy mà chia cho khắp mọi người trong thế-giới, thì mỗi người được một khối vàng nặng đến 46.000 ki-lô!

Trước cuộc Âu-chiến, đã có mấy hội buôn người Anh dùng hóa học để lấy vàng trong nước biển. Nhưng tình lại thì lấy cách ấy tốn tiền hơn lấy vàng trong mỏ, nên về sau mấy hội ấy phải bỏ.

II

Tàu chạy trên mặt biển gặp sóng gió thì lắc lư. Sự lắc lư ấy làm nhọc người ở trong tàu lắm. Không nhọc thế, cũng bởi sự lắc lư ấy mà tàu binh hay bị ngã trôi trong sự dưng dưng đại bác dễ bắn. Vì những cơ ấy nên khoa học phải tìm cách để giảm bớt sự tàu hay lắc lư. Cách gì? Xem sau đây thì biết...

Trong lòng chiếc tàu phải đặt hai cái thùng lớn, một cái bên phải, một cái bên trái. Hai cái thùng ấy thông với nhau bởi một cái ống nhỏ. Xong, đổ nước vào trong hai thùng ấy, nhưng đừng đổ đầy. Thì dù có một làn sóng làm nghiêng tàu sang bên phải. Như thế, nước trong thùng bên trái theo ống nhỏ mà chảy sang thùng bên phải. Nhưng vì ống nhỏ hẹp, nên nước bên trái chảy sang bên phải không được chóng. Vì nước không chảy sang được chóng, nên thùng bên trái còn nặng nhiều, nghiêng thì ống nhỏ lại giảm bớt được sự tàu nghiêng sang phía phải.

III

Tàu chạy trên mặt biển hay chìm, là vì động phải đá, tàu phải bị nước c ãy vào ngập tàu, thì phải chìm. Muốn tránh sự ngập tàu ấy, ngày nay, các nhà kỹ sư nghĩ ra một cái tàu làm nhiều phòng, từ lớn thì 10-12 phòng, tàu nhỏ thì 6-7 phòng. Như thế, phòng vô tàu có động phải đá mà bể, thì nước chỉ ngập được cái phòng bị bể đó thôi, cả chiếc tàu không bị chìm. Nhưng có khi động mạnh quá, cả chiếc tàu phải tách ra làm hai, hết cả các phòng đều bị ngập, thì dù như sự tai nạn của chiếc tàu Titanic cách đây mấy năm. Như vậy thì cái phép chia ruột tàu ra làm nhiều phòng không hiệu nghiệm nữa. Các nhà kỹ sư lại nghĩ ra kế này: ở tầng trên của chiếc tàu, đặt những thùng sắt lớn. Những thùng ấy đóng kín lại thì nổi. Ngày thường, dùng những thùng ấy để làm phòng ngủ. Phòng có việc biển thì đóng thùng kín lại. Như tàu có tách ra hai, nước đổ vào ngập cả các phòng dưới đáy tàu mà nổi, nhờ sự nổi của mấy thùng kia, tàu cũng không chìm được.

IV

Ghe thuyền của ta ở trong nước biển ba tháng thì phải kéo lên trên bờ đê sơn dẹt lại một lần. Tàu của người tây cũng thế: chạy ngoài biển ít lâu rồi thì phải đem lên trên bờ đê sửa vỏ tàu lại một lần. Nhưng tàu ấy to lắm, dùng cách dấu kiện buộc gậy kéo lên như ta không được. Vậy phải dùng cách gì? Họ dùng thứ máy gọi là dock flottant. Dock flottant là một cái thùng lớn; hai bên thùng có hai cái lưỡng sắt; tóm lại máy ấy bình chỗ U. Cái thùng

THẺ MẠNH ĐỂ NÓI CỨNG

Cách xam lược Mãn-châu của người Nhật và lời thanh minh đời với đoàn điều tra Quốc-Liên

Người Nhật lập nước Mãn-châu mới, nước Tàu chủ ngôi ngò, đoàn Quốc-Liên khảo sát lâu nay tốn công đã nhiều công; nay xem cái giọng người Nhật tuyên ngôn dưới này thì gì gì cũng trò đều hết, chỉ có vô lực là có công hiệu, Mãn-châu vẫn cứ nằm yên dưới nách người Nhật thôi. Tuần trước Hoàng-Mộc lục tướng hội kiến đoàn điều tra Quốc Liên có thanh minh mấy điều:

- 1) Nhật-bản muốn phò thực cho nước Mãn-châu được phát triển;
- 2) Lúc nước Mãn-châu bị bóc lột thì người Nhật thừa nhận ngay;
- 3) Sự triết quân ở Mãn-châu, người Nhật chưa nghĩ đến, vì bước thứ nhất là phải khôi phục nền trật tự và cuộc trị an ở đây đã;
- 4) Mãn-châu không thể nào lại trở thành dưới quyền quản hạt của nước Tàu nữa (?);
- 5) Mãn-châu là cái giầy sinh mạng của người Nhật, sự phòng hộ Mãn-châu với nước Nhật không thể nào rời ra được.

Trên là lời thanh minh của nhà đương cuộc. Kể đó các phần tử về bộ phận động triệu tập một cái hội lớn, thông qua cái an nghị quyết: xin chính phủ phải thừa nhận ngay nước Mãn-châu, không nên dự dự. Mọi rồi các phần tử quá kích và phách ảnh hưởng lại phát biểu một bức thư công khai gửi cho đoàn điều tra, lời lẽ lại càng cứng cỏi nữa. Thư ấy đại lược nói:

« Các ngài gắng sức điều tra về phương diện Trung-quốc mà yểm bức nhà ngoại giao Nhật-bản nên nhà đương cuộc Nhật-bản có cái thái độ bất quyết. Nay xin thừa thực rằng các phần tử từ trước Nhật bản đối với sự điều tra bị che đậy ở Trung-quốc, đều có ý tức giận. Nên chúng tôi nhân nhịp cần đem cái chân ý của chúng tôi trình bày trước các ngài. »

Người đàn bà sau này khởi phải chịu cái khổ sinh sản chẳng? Mấy năm nay, một viên giáo thụ ở Bắc là Bắc sĩ Thi khu Mật ra sức nghiên cứu về sự sanh sản của các loài động vật và loài người, mà giúp sự săn sóc cho các loài ấy.

Lần trước hết, Bắc sĩ thi nghiệm ở loài cá. Bắc sĩ lượm những trứng cá để thành thực đem vào phòng thí nghiệm, rồi Bắc sĩ rút tinh dịch của cá được chụng vào trứng ấy. Không bao lâu thì thấy trứng ấy rụng rớt, thấy nở ra cá con.

Xem những lời phát biểu của người Nhật trên này thì thái độ cương quyết, công nhiên nhận Mãn-châu đặt vào trong phạm vi quyền lợi riêng một mình; trong con mắt không thấy đoàn điều tra là gì, Quốc liên là gì, kể 1 đến chủ quyền lãnh thổ là nước Trung hoa bên yếu kia. Lâu nay thường nghe những tiếng trường kỳ đả kháng của người Trung-hoa, công Nga Mỹ phần đối rầm rầm, nhất là hội Quốc liên nào điều đình, nào điều tra, tốn công hao của mà thì giờ biết bao nhiêu mà người Nhật gác vào xô hết, chẳng thêm đêm xia gì. Vậy vấn đề Mãn-châu có giải quyết, nghĩa là có làm cho người Nhật buông ra, trừ phi có trên đại chiến thì không khi nào thực hiện được.

Người đàn bà sau này khởi phải chịu cái khổ sinh sản chẳng?

Thấy có kết quả như vậy, Bắc sĩ bèn thí nghiệm đến loài trâu. Bắc sĩ lấy tinh dịch của trâu đục tìm vào tử cung trâu cái, trong 20 con của Bắc sĩ thí nghiệm, có đến bảy con chưa đẻ rất hoàn toàn.

Bác sĩ liền đem ra cái lý tưởng là khởi lòng mẹ mà kết thành thai. Trước hết Bắc sĩ từ trong tử cung trâu cái lấy trứng ra đem để vào một chỗ ấm áp như trong lòng trâu cái, để như vậy đến 7 ngày mà trứng ấy không hư, rồi Bắc sĩ lấy tinh dịch của trâu đục để chung một chỗ với trứng ấy, rồi cho điện áp chạy vào, dùng đồ ăn bằng hóa học, dùng phân lượm để nuôi cái thai ấy. Bắc sĩ làm như vậy, mà cái thai ấy vẫn sống đến 17 ngày.

Theo lời Bắc sĩ nói thì nếu sự thí nghiệm của Bắc sĩ mà thành công, thì xã hội kinh tế là cực, gia đình là chức và pháp luật v. v. đều phải thay đổi tất cả. Vì đến lúc đó thì sự chữa bệnh của loài người không còn ở trong lòng mẹ như ngày hôm nay nữa, người ta có thể lấy cái trứng trong lòng người đem bỏ vào nhà thí nghiệm để cho nó kết thai và sanh sản vậy. Càng đó thì cái thuyết chủng tộc không còn sống được nữa, mà cái vấn đề nhân khẩu cũng có thể giải quyết được.

Đến lúc đó thì cái chủ nghĩa nhân đạo nó khác xa với cái chủ nghĩa như đạo bây giờ, mà cái họa chiến tranh cũng tuyệt đi được, vì người ta có thể chế tạo ra loài người khác mà.

B. L.

CHUYÊN ĐỜI

«Thầy của không nên lấy bươn»

AI cũng nhận câu nói của thánh hiền dạy đời là hay là đáng. Nhưng nhiều câu lưu truyền và ghi chép trong sách nó vẫn tất quá, chứ ít mà ý nghĩa nhiều; đâu ai có tài giảng giải thế nào mà chỉ giảng lý tưởng suông trên mặt giấy, phần nhiều không hiểu thấu được mà có hiểu đôi chút cũng không hiểu tĩa. Duy tình cờ gặp cái «cas» có việc xảy ra mà lại đúng với câu sách ấy; thì không đời giải thích gì cả, chỉ đem chuyện thực sự đó chứng với câu sách kia tự nhiên thành ra một bài giảng nghĩa rất rõ ràng và chính xác không ai cãi được.

Nhưng chuyện đời hay làm chứng cho câu sách lưu truyền đời xưa rất nhiều, nay xin kể một câu làm lạ là câu «Lam tại vô cầu đắc» trong thiên đầu sách Kinh Lễ (禮記 曲禮 第廿九章) nghĩa là thầy của không lấy lễ mà lấy đức.

Câu chỉ 5 chữ mà ý nghĩa sâu xa thế nào! Lam là thầy, nghĩa là của đã đưa tận trước mắt mà mình đừng lấy nó, chứ không là cái của còn nằm yếm trong rương rương hay (trong túi họ, mà mình phải tìm mưu dụng kế, bề khóa khoét tường mới kiếm được). «Đắc» là chữ «lâm» có ý chỉ của đã tận tay mình đắc. «Cầu» là lấy lễ, nghĩa là không biện phải quỷ, không hỏi đầu đuôi, lấy được cho xong, đầu sao cũng mặc kệ. Còn «vô» là lời răn: chớ, đừng, không nên... có hàm ý nghĩa ngăn cấm ở trong ấy. Nói tóm lại câu «Lam tại vô cầu đắc» là dạy người đời gặp của giá trị tận tay mình đừng có lấy bươn, chớ không có nghĩa gì lạ.

Mấy khoảng nay các án hối lộ ở xứ ta như vụ phủ Ngọc, phủ Bích, phủ Yên, bổ chính Chánh v. v. đều là phạm cái câu «thầy của lấy bươn» ấy, song chưa đúng cho lắm, vì đừng mưu lập kế mà lấy chớ chưa phải là của đưa tận tay; như câu chuyện thầy kỹ ở Quảng ngãi mà báo Tiếng dân đã trích đăng trong số 507 ra ngày 27-7 làm bài giảng cho các anh em nói trên mới đúng.

Một viên thư ký ở tòa sứ Quảng ngãi lãnh việc được ít ngày liền trở ngon bóc lột. Bữa ấy có người lính đi tây về, vỏ lãnh 300\$. Thầy đời 10 đồng mới phát, người lính đem 5 đồng, nhưng thầy không chịu, một hai đời đủ 10 đồng, rồi cuộc người lính phải đưa 2 con công - mới được lãnh. Lãnh xong, người lính đi thẳng vào phòng giấy quan sứ, thưa với ngài về việc bóc lột ấy. Quan sứ liền sang xét, tài thầy thư ký, quả nhiên bắt được 2 tờ giấy 5, ngài liền ra lệnh bỏ vào khám...

Bỏ, «Lam tại vô cầu đắc» mà ông thánh dạy «đừng, chớ, không nên...» là vì cái hại nó như thế. Song ông thánh chỉ nói «đừng» mà không chịu nói cái hại cho người đời nghĩ là vì một lẽ như nhiệm, buộc ngài không nói rõ, chớ không phải ngài không biết không nghĩ đến. Sao thế? Vì trong đời biết bao nhiêu người hổ thây của tôi mắt cứ lấy bươn như thầy kỹ kia mà không ai thấy, không bại lộ ra hoặc lọt ra ngoài vòng pháp luật! Bởi vậy ngài có nói «chớ, đừng» vì biết đời sau sẽ có làm chuyện đó làm bài giảng nghĩa cho câu nói của mình.

BUỒN ĐỜI

(S. T.)

SỮA NESTLÉ HIỆU CON CHIM

SỨC KHỎE CỦA TRẺ NHỎ

Một tin không mất tiền một quyền... sức khỏe của trẻ em

VĂN-QUỐC-TIỆT-KIỆM-HỘI

HỘI-NIC-DANH-PHÁP ĐỀ HIỆN VỚI... Tổng số tiền: 1.000.000

Địa chỉ: 20, đường Chaigneau - Saigon... Chi-nghiành tại Hanoi

TIỀN DỰ TRÚ CÓ ĐỀ TẠI KHO... Xổ số ngày 28 Juillet 1932

Cách thức số hai... Xổ số ngày 28 Juillet 1932

Một ngàn đồng

Cách thức số ba... Xổ số ngày 28 Juillet 1932

Một ngàn đồng

Xổ trả tiền lời... Xổ số ngày 28 Juillet 1932

XÃ-HỘI-HỌC

CHƯƠNG THỨ 3... BỒN LUẬN

MỤC THỨ 5... DAN TỌC

Đường tác quốc dân mới thành hình... Xã hội học

Đường tác quốc dân mới thành hình... Xã hội học

Quốc dân

Đường tác quốc dân mới thành hình... Xã hội học

Đường tác quốc dân mới thành hình... Xã hội học

Thưa các ngài!

Ghi các ngài làm ăn ở nơi nước lạ... Thưa các ngài!

CÁCH TRỪ BỆNH HO

Qui ngài có bệnh ho xin chờ đã lâu... Cách trừ bệnh ho

Bán tại:

- Thanh-hóa: M. Di-long, 71, Phố lớn... Bán tại:

NGUYỄN-VĂN-PHÚ

Ngô Văn Phú... Nguyễn-Văn-Phú

NAM-ĐÔNG-ÍCH-CÔNG-THƯƠNG-HỘI

Công-tý Vô-danh-vòn 100.250\$00... Hội-sở tại THANH-HOÀ

Chiếu theo khoản 28 và 29 trong điều lệ... Hội-sở tại THANH-HOÀ

- 1) Nghe tờ trình của ban trị-sự; 2) Nghe tờ trình của ban kiểm-sát...

SÁCH MỚI RẤT CÓ ÍCH CHO ĐƠN BÀ ANNAM

Chị Em, ai là người giữ được... Sách mới rất có ích

KÍNH, GIẤY CHỤP ẢNH BÊN TÂY

Mới sang... Kính, giấy chụp ảnh

KÍNH, GIẤY CHỤP ẢNH BÊN TÂY MỚI SANG

Kính, giấy chụp ảnh... Mới sang

CAO! THỰC! RẤT TỐT! Table with prices for various goods

ĐÔNG-BẢO MẮC BỆNH CHỮ TRÂM-TRỌNG... Đông-Bảo

Đâu là CỎI PHỨC?

TRIẾT-HỌC TIỂU-THUYẾT... Đâu là CỎI PHỨC?

Tác giả: C. Flammarion... Đâu là CỎI PHỨC?

không biết lẽ phép, mà còn thô kịch... Đâu là CỎI PHỨC?

nói chuyện nhà Cú-si. Nếu nàng Minh-linh mà có quen đi, thì cả... Đâu là CỎI PHỨC?

các vòng tròn trong thủyđó, lảnhchải... Đâu là CỎI PHỨC?